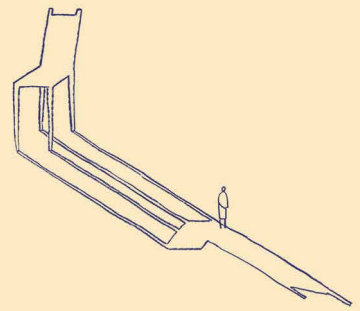

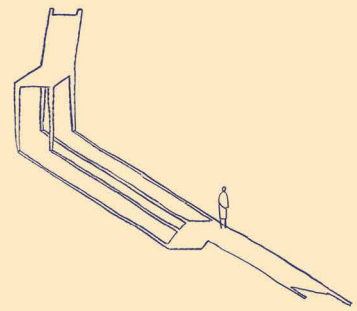
① Voor

Besturen met

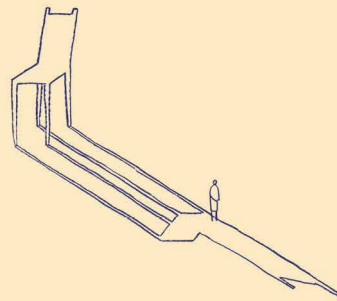
Moed
Werkkaarten

Besturen met

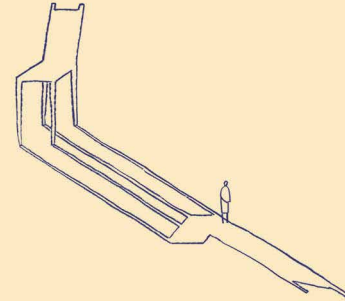
Moed
Uitleg

Start

①
Casusinbreng

Spelregels

②
Welke moed is
nodig?

③ Verkennen van
uitersten

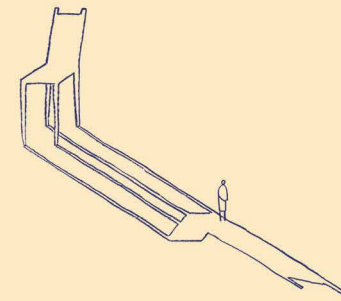
Bespreek met elke gekozen kaart de
casus.

Wat is laf en wat is overmoedig in
deze situatie?

Hoe zou deze vorm van moed ergens
daartussen eruit kunnen zien?

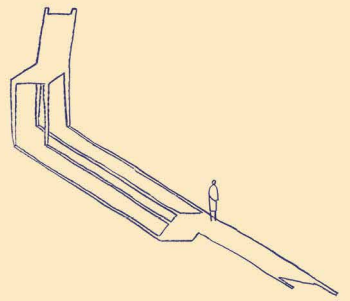
Leg de HET-kaarten tijdelijk aan de
kant

Spelregels

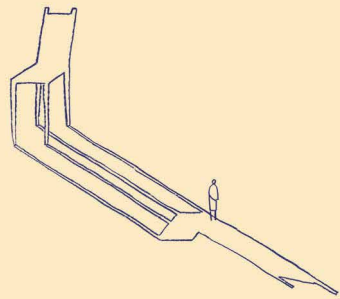
④
Het appèl duiden

Spelregels

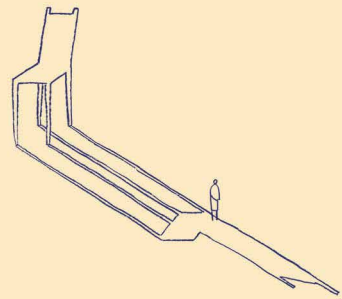
⑤
Appèl principes

Spelregels

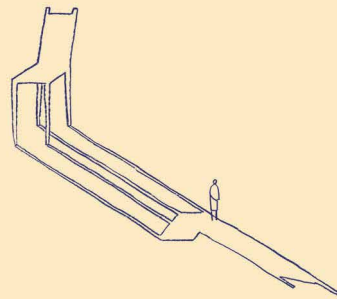
⑥
Bestuur principes

Spelregels

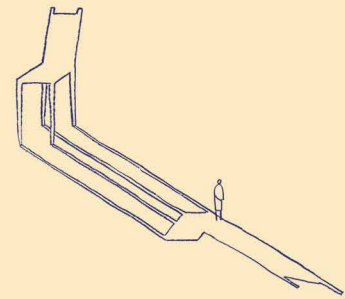
⑦
Persoonlijk houvast

Spelregels

⑧
Praktisch houvast

Spelregels

⑨
Reflectie
Einde van het spel

het

het

het

het

het

het

het

ik

ik

ik

⑤ Appèl principes

Spreid de set **b** kaarten van de WIJ-stapel in het speelvak uit met de tekst naar boven.

Welke van deze principes zijn in de casus in het geding? Kies die kaarten en leg de rest weg.

Licht toe waarom juist deze principes relevant zijn in dit geval, bevraag elkaar. Hoe ziet het eruit wanneer aan een principe wordt voldaan, of juist wanneer die zou worden geschonden in deze casus?

Geef elkaar de kans om tijdens of na bespreking van de gekozen kaarten, weggelegde principes alsnog toe te voegen en te bespreken.

Leg de kaarten op de aflegstapel.

④ Het appèl duiden

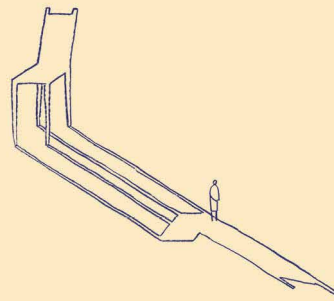
Pak de set **a** kaarten van de WIJ-Stapel.

Kies een voor een kaart en beantwoord de vragen die erop staan.

Bespreek als de kaarten op zijn, wat je beeld is van het appèl.

Leg de kaarten op de aflegstapel.

Spelregels

③ Verkennen van uitersten

① Achter

② Welke moed is nodig?

Spreid de kaarten van de HET-stapel in het speelvak uit met de tekst naar boven.

De casushouder kiest maximaal 3 soorten moed die in deze casus aangesproken worden. De rest mag nog 1 kaart toevoegen.

Licht de keuze kort toe.

Leg de overige kaarten op de aflegstapel.

① Casusinbreng

Kies een individueel of gezamenlijk vraagstuk rondom moedig bestuur.

Neem vervolgens enkele minuten tijd voor jezelf om een praktijksituatie te beschrijven. Het gaat om een situatie waarvan je denkt:

"Hier weet ik geen raad mee, hier moet ik goed over nadenken wat te doen, of nu komt het erop aan."

Lees het voor. De anderen stellen verhelderende vragen om het individuele of gezamenlijke vraagstuk scherp te krijgen.

Uitleg

Doel van het spel

Casusgericht ondersteunen van vaardig en moedig bestuur. Perspectief IK (mijn houvast; WIJ (het appèl) en HET (moed op een schaal).

Werken met de kaarten

Voor je liggen een speelbord en deze set kaarten. Ze helpen je om stap voor stap inzicht te krijgen in je casus.

Leg eerst alle kaarten op hun plek op het speelbord. Begin bij start ①. Volg daarna de spelregelkaarten t/m ⑨.

Voel je vrij om de kaarten los te gebruiken voor het ontdekken van je houvast (ik), het onderzoeken van het appèl (wij) of het verdiepen van de casus (het). Gebruik dan alleen die stapel en bijbehorende spelregels.

Colofon

Tekst & concept

Bob Houtkamp
bobhoutkamp@organiserenmetaandacht.nl

Mart Nooijen
martnooijen@gmail.com

Illustraties

Studio Fraaijeboel

Grafisch ontwerp

Natasja Bökkerink

Iris van Velzen

©2025

⑨ Reflectie

Kijk tot slot terug op het gevoerde gesprek.

Bespreek met elkaar welke inzichten je hebt opgedaan.

Sluit af met een conclusie over hoe je de ingebrachte casus verder brengt.

Einde van het spel

⑧ Praktisch houvast

Pak de kaarten die je selecteerde uit de HET-stapel er weer bij.

Bespreek: hoe kan je persoonlijke houvast helpen bij elk van deze vormen van moed? Welke actie verbind je daaraan?

Bespreek: wat kunnen jullie collectief doen om moedig bestuur in het vervolg van deze casus te ondersteunen?

⑦ Persoonlijk houvast

Spreid de kaarten uit de IK-stapel met de illustraties naar boven over het speelbord.

Denk terug, waar val jij op terug wanneer het lastig wordt?

Kies elk minimaal 1 afbeelding die aanspreekt uit de stapel, en leg de rest op de aflegstapel.

Associeer vrij bij elke afbeelding: wat is onderdeel van jou, dat deze afbeelding vertegenwoordigt?

Een les van je ouders, een film die impact op je had, een missie waar je aan vast houdt?

Bevraag de casus inbrenger en/of elkaar op persoonlijk houvast.

⑥ Bestuur principes

Spreid de set **c** kaarten van de WIJ-stapel in het speelvak uit met de tekst naar boven.

Welke van deze principes zijn in je casus in het geding? Kies die kaarten en leg de rest weg.

Licht toe waarom juist deze principes relevant zijn in dit geval, bevraag elkaar. Hoe ziet het eruit wanneer aan een principe wordt voldaan, of juist wanneer die zou worden geschonden in deze casus?

Geef elkaar de kans om tijdens of na bespreking van de gekozen kaarten, weggelegde principes alsnog toe te voegen en te bespreken.

Leg de kaarten op de aflegstapel.

Lafheid

Jezelf niet laten zien / verliezen in de behoeften van iemand anders

Sociale moed

Koersen op uitsluiting en onbegrip van anderen

Overmoed

Lafheid

Achtereis of zelfs horkerig handelen

Morele moed

Hardnekkig vasthouden aan de waarden van jezelf of je achterban

Overmoed

Lafheid

Versimpelen waar het jou uitkomt

Intellectuele moed

Overmatig theoretiseren

Overmoed

Lafheid

Afsluiten voor diepere, existentiële vragen van het leven

Spirituele moed

Geloof als enige leidraad

Overmoed

Lafheid

Cynisch, pessimistisch zijn / verdriet en woede

Hoopvolle moed

Een irrealistisch streefbeeld nastreven / het geloof dat alles goed was, is of zal zijn

Overmoed

Lafheid

Jezelf verdoven, onverschillig zijn of wegvluichten in grote woorden

Emotionele moed

De last van de wereld proberen te dragen

Overmoed

Lafheid

Jezelf niet op het spel zetten

Fysieke moed

Jezelf in gevaar brengen

Overmoed

② Voor

ik

ik

ik

ik

ik

ik

ik

ik

ik

ik

ik

ik

ik

wij

wij

wij

wij

wij

wij

wij

wij

a

b

c

a

b

c

a

b

c

a

b

c

a

b

c

a

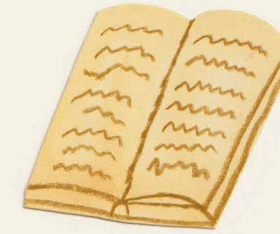
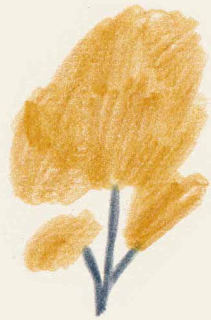
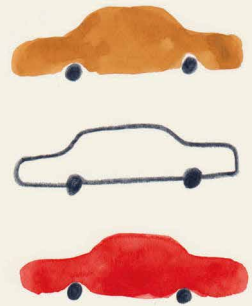
b

c

a

b

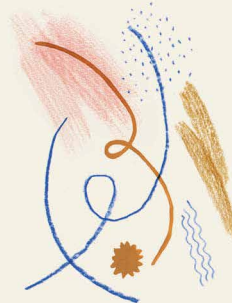
c

b

Appèl Principes

Spreek alleen namens jezelf, als je namens iemand anders spreekt, heb je daar alleen tijdelijke permissie voor.

c

Bestuur principes

Je hebt als bestuurder een verantwoordelijkheid om altijd het goede voorbeeld te geven en redelijk te blijven.

b

Appèl Principes

Wanneer iemand iets doet wat je goed vindt, trek dan je bezwaren in en ondersteun hen.

b

Appèl Principes

Verbrand niet je brug terwijl een ander nog naar je luistert.

b

Appèl Principes

Wees helder over wat je vraagt en wees bereid hierover in gesprek te gaan.

b

Appèl Principes

Laat je publieke appèl niet onnodig ten koste gaan van mensen, los het wanneer mogelijk altijd achter de schermen op.

b

Appèl Principes

Wees zorgvuldig in het onderzoeken waar het in werkelijkheid om gaat.

b

Appèl Principes

Laat zien hoe je een deel van de oplossing bent.

③ Voor

③ Achter

a Het appèl duiden <i>In welke capaciteit doet iemand een appèl?</i> - Als professional - Als burger	c Bestuur principes Regel je eigen oppositie, macht corrumpeert, dus dat ga je nodig hebben.	c Bestuur principes Wees eerlijk over je rol, geef ook toe wanneer je niets kan betekenen.	c Bestuur principes Durf een afgewogen keuze te maken, ook als niet iedereen het met je eens is.	c Bestuur principes Durf te zeggen waar het op staat en een standpunt in te nemen over ideologie en bedoeling.	c Bestuur principes Durf te blijven spreken met mensen met een ander standpunt en van hen te leren, en als je van mening verandert, durf het dan ook te erkennen.	c Bestuur principes Je zit in een enorm geprivilegieerde positie, durf je intuïtie te negeren en te luisteren.
			a Het appèl duiden <i>Op welke manier wordt het appèl gedaan?</i> - Met methodes binnen het systeem zoals inspreken en petitie, demonstratierecht - Buiten het systeem via media, civil organising	a Het appèl duiden <i>Wat is het bereik van de groep?</i> - De groep is al goed gehoord over het onderwerp - De stem van de groep is nog weinig vertegenwoordigd	a Het appèl duiden <i>Wat voor soort appèl is het?</i> - Agenderend - Reactief	a Het appèl duiden <i>Wie vertegenwoordigt deze persoon?</i> - Zichzelf - Een heterogene groep - Een homogene groep - Een minderheids- of meerderheidsgroep